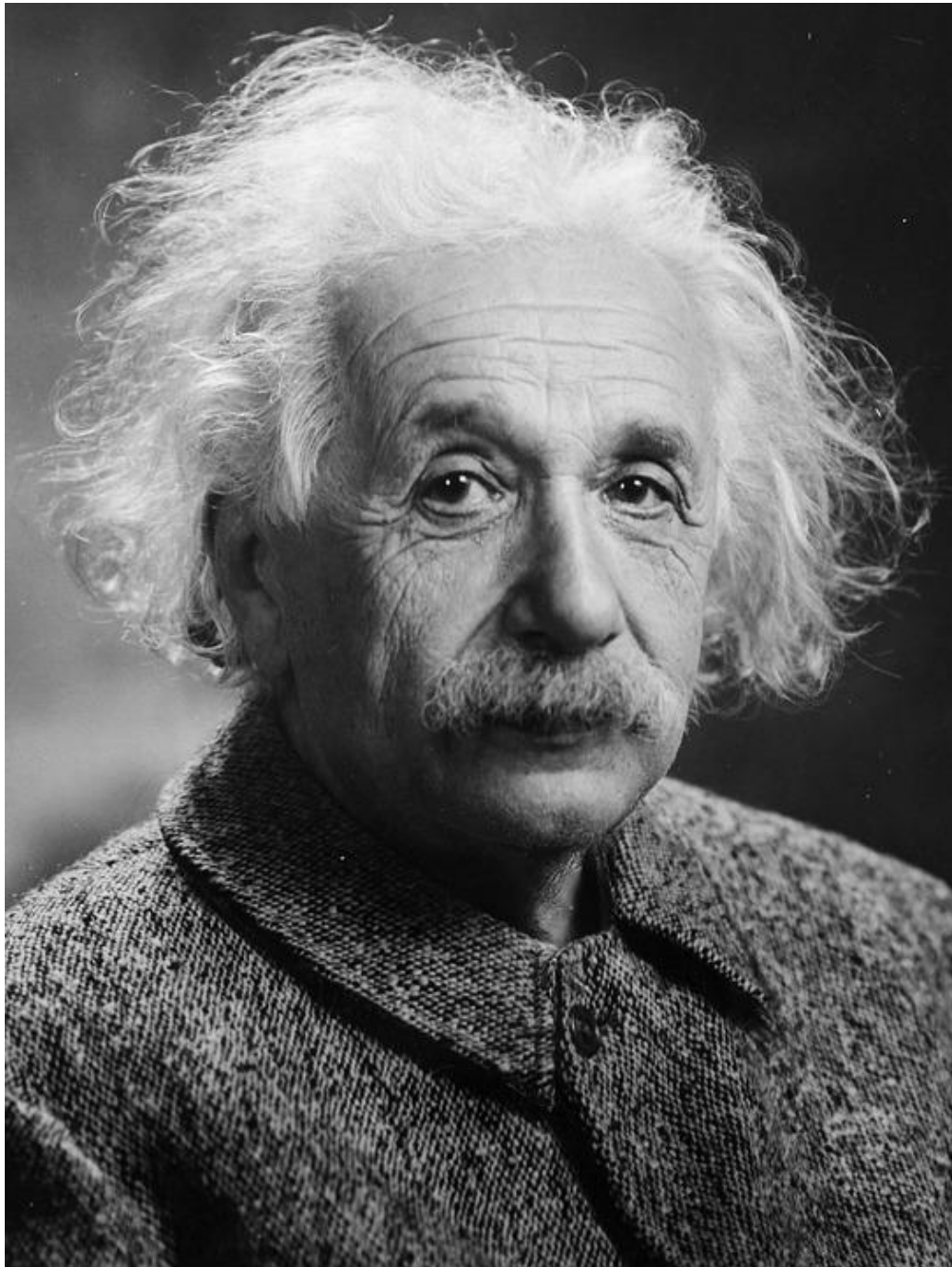

ANALÝZA TRESTNÉ ČINNOSTI VOLENÝCH FUNKCIONÁŘŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

JUDr. JAKUB CHROMÝ, Ph.D., MBA

ZASTUPITEL V PRÁVU, 24. 9. 2019

A black road bicycle is leaning against a wall on the right side of the image. The background is dark with many colorful, out-of-focus light spots (bokeh) in shades of blue, white, and orange, suggesting a city street at night. The bicycle is the central focus on the right, with its front wheel and handlebars clearly visible.

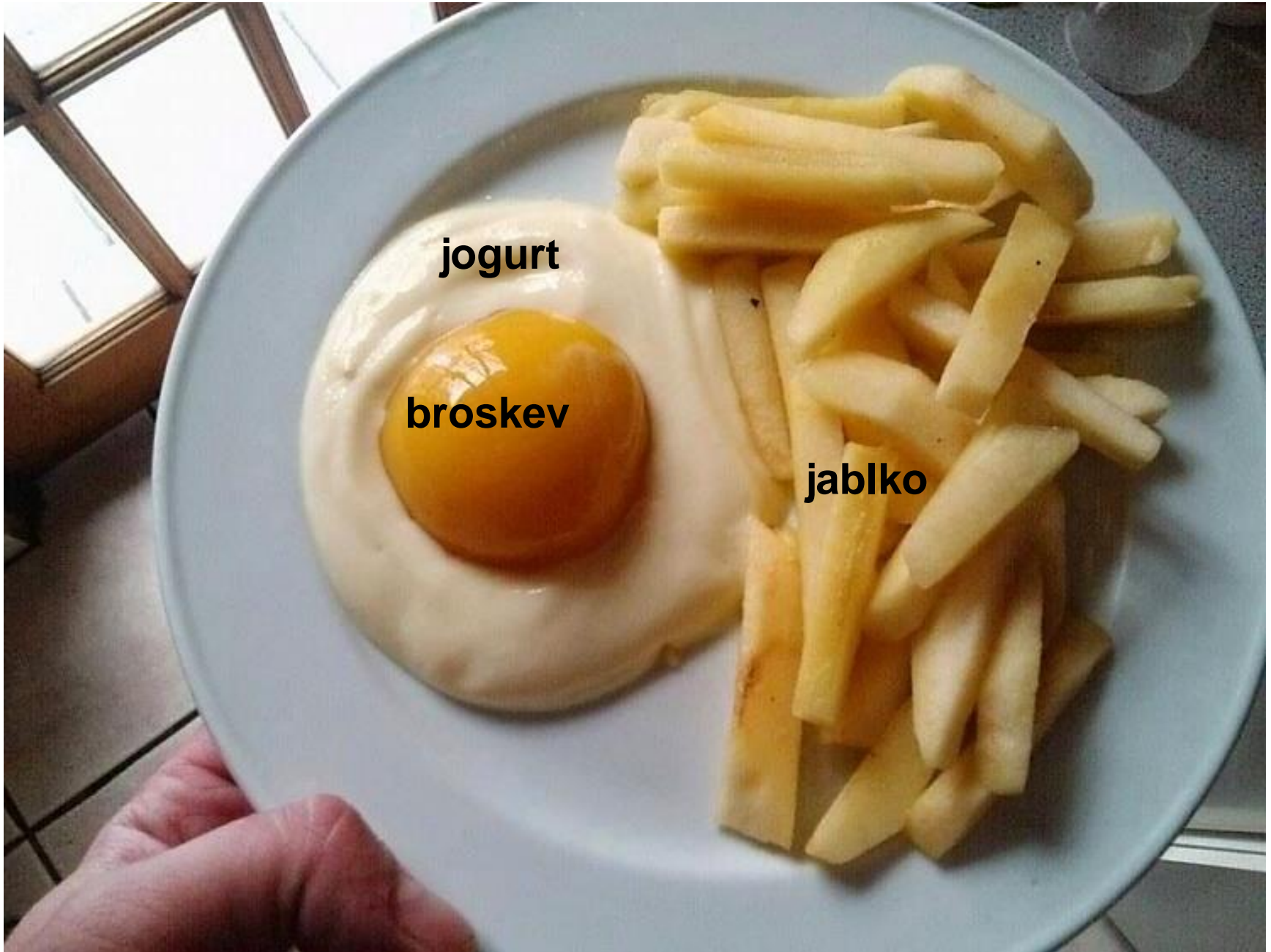
**Život je jako jízda na kole.
Abyste udrželi rovnováhu,
musíte se neustále pohybovat
dopředu.**

Albert Einstein

jogurt

broskev

jablko

Analýza trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků

Reprezentativní data:

údaje o trestních řízeních od 96 státních zastupitelství z celé ČR

Časový rámec:

údaje za období let **2013–2017**

maximálně aktuální, zároveň dostatečně dlouhá doba k obecnému zhodnocení

údaje posuzovány k rozhodnému datu 31. 12. 2017

Věcné kritérium:

zaměřeno na trestnou činnost

zastupitelů, radních, starostů, hejtmanů (místostarostů, náměstků)

pouze trestné činy **související s výkonem funkce**

Zcela zanedbatelný zlomek trestné činnosti

méně než **0,03 %** ze všech trestních řízení
za 5 let **438** případů z celkového počtu **1 331 328** trestních
řízení

Celkem ve všech **6 200** obcích, městech a krajích v ČR působí
zhruba **60 000** zastupitelů.

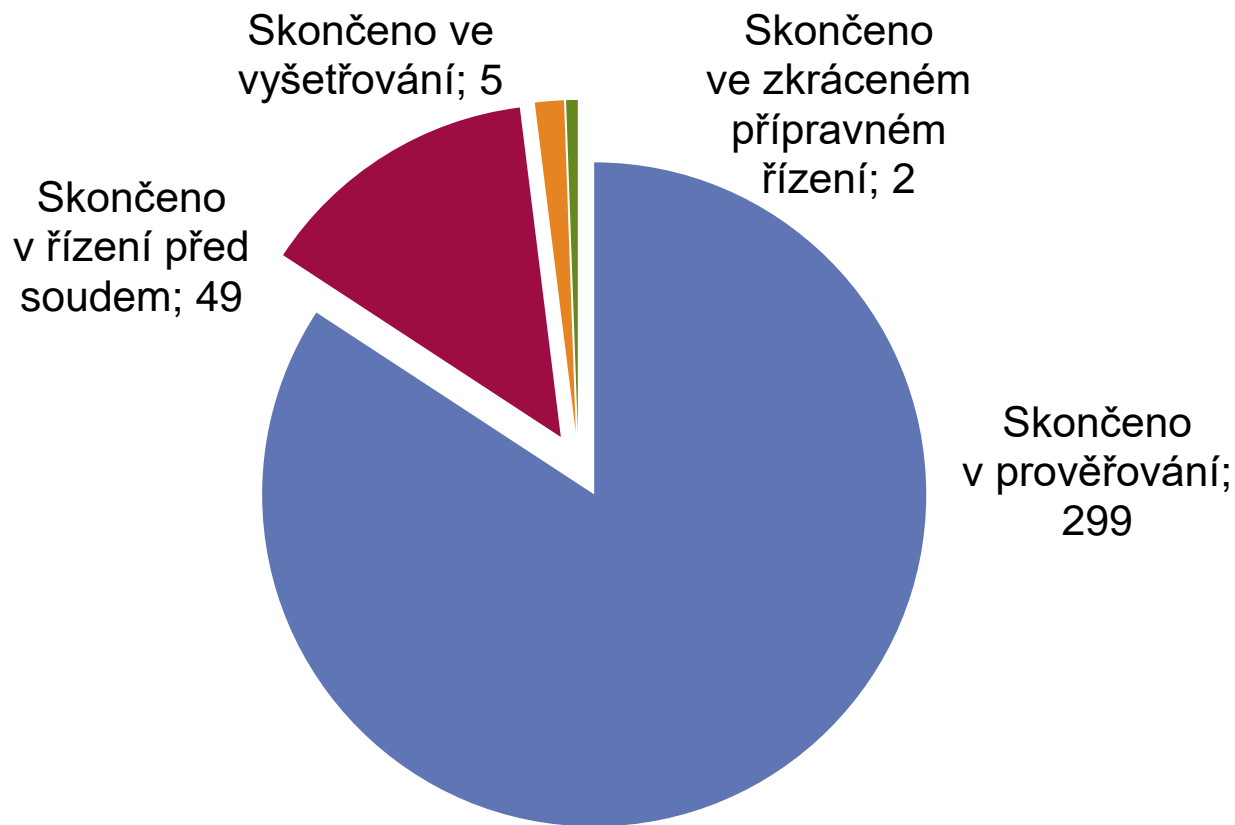
Trestní stíhání se dotkne **desítek osob** ročně.

Výskyt trestné činnosti byl v průběhu času vyrovnaný

pohyb v ohraničeném rozmezí **80 až 101** věcí za rok

průměr se ustálil na **87,6** věcí ročně

84,2 % uzavřených věcí skončilo ve fázi prověřování*

*) nezahrnuje 83 věcí ve sledovaném období neskončených

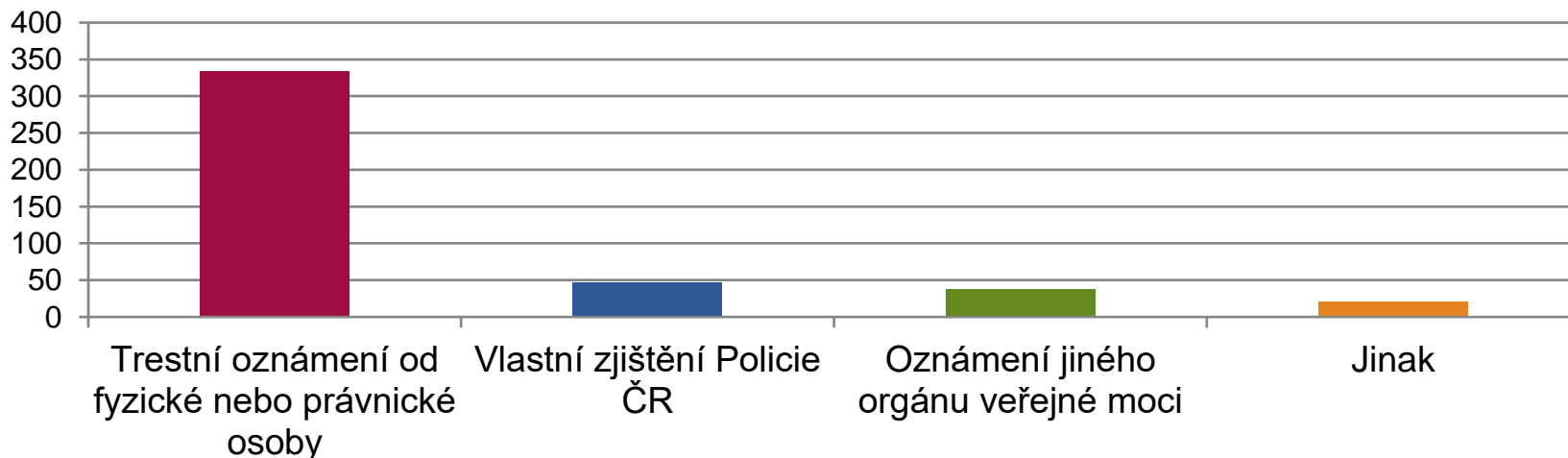
To znamená, že...

naprostá většina prověřovaných případů **končí odložením**,
aniž by bylo zahájeno trestní stíhání

přípravné řízení je kvalitní a **dokáže filtrovat** případy,
kde se trestná činnost neprokázala

státní zástupci v zásadě přistupují **odpovědně** k výkonu dozoru
v přípravném řízení

Zdroj poznatků k trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků

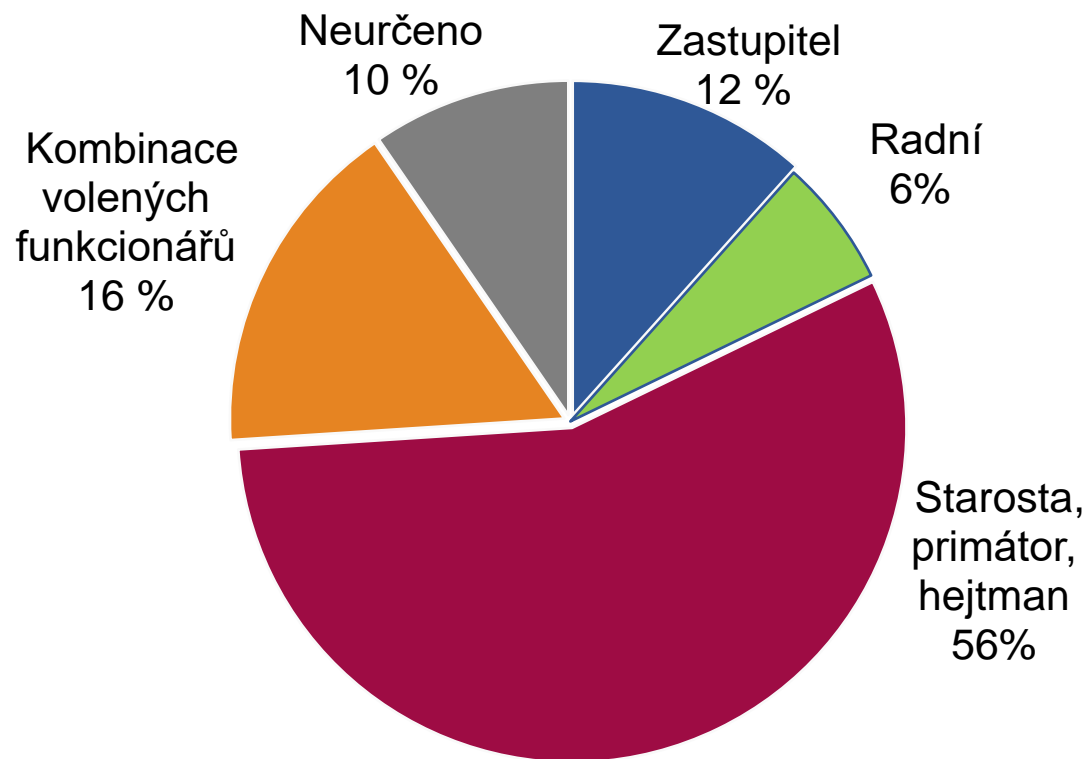
76,3 % zahájených trestních řízení vychází **z trestních oznámení od fyzických či právnických osob**

vyvrací argumenty o přepjatém aktivismu orgánů veřejné moci

Nález Ústavního soudu ze dne 5. 9. 2017 sp. zn. III. ÚS 1017/15

„Instituty trestního řízení by se neměly stát běžnou součástí pokračování politického boje "jinými" prostředky. To plně odpovídá zásadě subsidiarity trestní represe, která má jednak omezit neúčelné vynakládání prostředků kvůli přehnaně se rozšiřujícímu předmětu zájmu orgánů činných v trestním řízení, a zejména bránit tomu, aby veškerá politická činnost byla těmito orgány průběžně "legitimizována" bez toho, že jsou dány dostatečně konkrétní podklady, a kde existuje jiný systém nápravy či kontroly včetně získávání důležitých informací.“

Postavení osoby, proti které se vedlo řízení ve věcech trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků

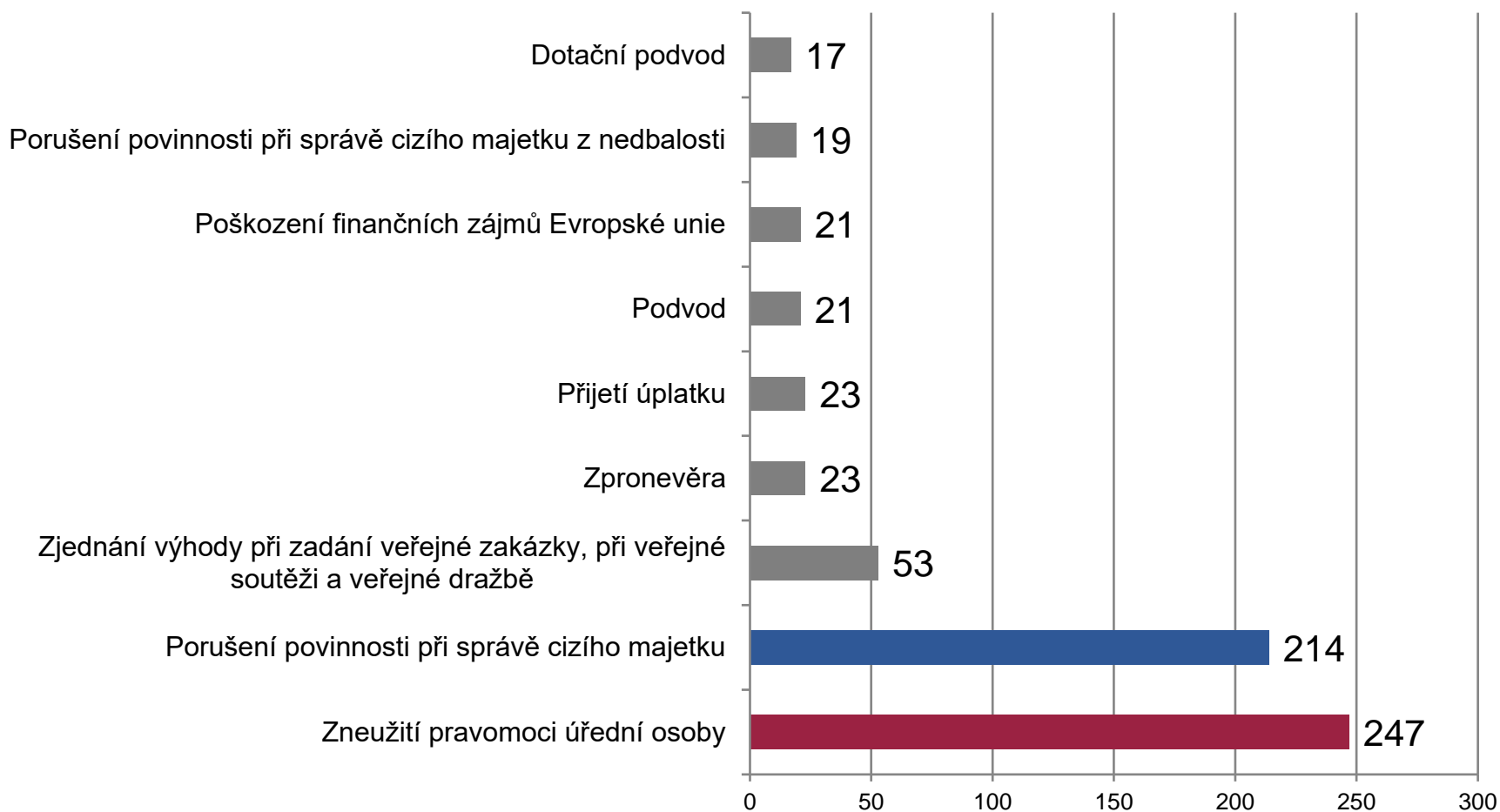
Další konkrétní údaje...

56,2 % trestních řízení (246 ze 438 případů)
vedeno vůči osobám v pozici starosty/primátora/hejtmana

58,9 % trestních řízení (258 případů)
vedeno vůči jediné osobě ve volené funkci

pouze 1,6 % trestních řízení (7 případů)
vedeno vůči celému zastupitelstvu

Kvalifikace ve věcech trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků

Řízení před soudem

Pouze 49 z 355 uzavřených případů (13,8 %) skončilo před soudem (rozhodnutí soudu se týkala 91 osob)

z toho:

ve **24** kauzách (49,0 %) – vydán odsuzující rozsudek
(celkem 33 obžalovaných uznáno vinnými)

v **19** kauzách (38,8 %) – částečné zproštění
soud zprostil alespoň některého z obviněných

v **16** kauzách (32,6 %) – úplné zproštění
(celkem zproštěno 40 osob)

Řízení před soudem

Důležité:

z 19 trestních věcí, kde došlo ke zproštění obžaloby, byl u 9 věcí vydán **alespoň jeden odsuzující rozsudek** (47,3 %), tedy ani soudy neposuzovaly dané případy jednotně

v **6** kauzách soud rozhodl jinak (např. trestní stíhání bylo podmíněně zastaveno, zastaveno s ohledem na promlčení či byla věc postoupena jinému orgánu k projednání přestupku)

4 případy prošly dovolacím řízením před Nejvyšším soudem, což může svědčit o zvýšené kontroverznosti řešených otázek

Zprošťující rozsudky soudů podrobněji

84,2 % zproštění obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu,

tj. před soudy **byla prokázána podstata skutku podle obžaloby, nicméně** takový skutek nenaplňoval všechny znaky uvažovaného trestného činu.

15,8 % zproštění obžaloby podle § 226 písm. a) trestního řádu,

tj. před soudem **nebylo prokázáno, že se stal skutek** – po dalším dokazování, pro nějž byl obžalovaný stíhán.

Závěry analýzy

Problematiku trestné činnosti volených funkcionářů územních samosprávných celků **nelze posuzovat jen podle výseče mediálně sledovaných kauz.**

Analýza dokládá, že orgány činné v trestním řízení věnují ve svém souhrnu daným trestním řízením odpovídající pozornost, vyřizují je ve standardních lhůtách odpovídajících danému typu kriminality a především postupují v souladu se zákonem, uvážlivě a nikoliv aktivisticky.

Využití

pro státní zástupce i policii (metodika)

pro zástupce územních samospráv (osvěta, prevence)

pro další instituce – partnery územních samospráv

1. Doporučení

Porušení ustanovení zákona o obcích či jiného právního předpisu z oblasti fungování municipalit nepostačuje samo o sobě ke konstatování závěru o trestní odpovědnosti voleného funkcionáře územního samosprávného celku, avšak představuje právní základ, z něhož tato odpovědnost může vycházet.

Např. jde o vadnou schvalovací proceduru k majetkové dispozici obce, která by případně mohla vést k neplatnosti právního jednání, aniž by rovnou znamenala vznik trestní odpovědnosti voleného funkcionáře.

2. Doporučení

Vzhledem k zákonné obecné povinnosti každého člena voleného orgánu právnické osoby jednat s péčí řádného hospodáře je nezbytné zohlednit a posoudit, zda volený funkcionář územního samosprávného celku konal se znalostí věci, či nikoliv. To znamená posuzovat erudici a zkušenost voleného funkcionáře, zda a jaké podklady si obstaral pro uvedené účely.

Pokud volený funkcionář vycházel z určitého stanoviska odborníka, v potaz by měla být brána skutečnost, jestli a do jaké míry mohl přisvědčit jeho odbornému zázemí.

3. Doporučení

K objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, které vyžadují určitých odborných znalostí, si lze obstarat odborné vyjádření či **znalecký posudek**.

Orgány činné v trestním řízení to však nezavazuje povinnosti kriticky vyhodnotit takový důkaz, což předpokládá mj. posouzení odpovídající kvalifikace znalce, jeho neustrannosti, přípravy a průběhu znaleckého zkoumání, východisek a obstaraných podkladů, formální a logické úrovně výstupu, přesvědčivosti apod.

4. Doporučení

Zákon požaduje, aby majetek obce byl využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Je nezbytné posuzovat výhodnost záležitosti obce v širším hledisku než jen ekonomickém.

Srov. usnesení NS ze dne 31. 10. 2018 sp. 5 Tdo 1285/2018.

Výhodnost z hlediska ekonomického je třeba zkoumat s ohledem na záměry obce nejen v blízkém, ale i ve vzdálenějším časovém horizontu.

Sledován může být také jiný důležitý zájem obce, třebaže nebude pro ni nejvýhodnější z pohledu úzce ekonomického pojetí. Je nutné se zabývat **průkazností takového zájmu.**

5. Doporučení

Z důvodu právní jistoty ohledně obsahu přijatých rozhodnutí je třeba dbát na **jednoznačnost a preciznost zápisů a usnesení**.

Vůle obce bude moci být zjišťována ze zápisů ze zasedání zastupitelstva obce, resp. rady, ale i odjinud, zda mohla být utvořena dostatečným způsobem a starosta pak v realizaci záležitosti jednal v intencích „rozhodnutí“ zastupitelstva, resp. rady.

Nedostatky ve formalizované proceduře musí být hodnoceny i v souladu se smyslem právní úpravy, jejímž je výrazem.

**Život je jako jízda na kole.
Abyste udrželi rovnováhu,
musíte se neustále pohybovat
dopředu.**

Albert Einstein

NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ ČESKÁ REPUBLIKA

- Hlavní stránka
- Blízký kódex státního zástupce
- Průběh řízení v trestních věcech
- Obrázcová galerie a pohledové
- Svědák
- Obrázcová
- Glossář nejdůležitějších pojmů
- Otázky a odpovědi
- Svevolný přístup k informacím
- Muzikovní spolupráce
- Činnost státního zastupitelství
- Důležité odkazy
- Úřední deska
- Výběrové řízení na funkce státních zástupců
- Pracovní nabídky
- Zadávací řízení
- Řízení protikorupčního programu NSZ
- Zahraniční spolupráce
- Základy zpracování osobních údajů
- Soubory ke stažení
- InfoDeska

Státní zastupitelství zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení; vykonává i další úkoly, stanoví-li tak zákon. Postavení a působnost státního zastupitelství stanoví zákon.

Ústava České republiky, čl. 80

Nejvyšší státní zastupitelství je vrcholným orgánem soustavy státního zastupitelství. V jeho čele stojí nejvyšší státní zástupce, kterého zastupují tři náměstci. Nejvyšší státní zastupitelství sídlí v Brně.

Nejvyšší státní zastupitelství vykonává dohled nad činností vrchních státních zastupitelství, je činné při vyřizování podnětů ke stížnostem pro porušení zákona v trestních věcech. Vydává výkladová stanoviska, která řeší konkrétní aplikační problémy, a nímž se státní zastupitelství setkává v praxi, a to jak v oblasti trestní, tak i netrestní. Řízeně je činné při vydávání pokynů obecné povahy, které slouží ke sjednocení a ujasnění postupu státních zástupců při výkonu působnosti státního zastupitelství či zajištění jednotné vnitřní organizace státního zastupitelství a jednotného výkonu spisové služby. Neopomenutelná role je Nejvyššímu státnímu zastupitelství svěřena i v oblasti zajišťování mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech.

Nejvyšší státní zastupitelství dále vytváří základy pro výkon specifických oprávnění nejvyššího státního zástupce, mezi která patří například nařazení kontroly skončené trestní věci, zrušení neúčinných usnesení o zastavení trestního stíhání nebo postoupení věci, podání dovolání k Nejvyššímu soudu ve věcech trestních či podání žaloby k ochraně veřejného zájmu.

hledat...

AKTUALITY

- Vydání NSZ k aktuálnímu vývoji v kauze "Čapí hrázdi"
- Tiskové prohlášení nejvyššího státního zástupce k vyvození postupů státního zastupitelství
- Výběrové řízení na obsazení místa státního zástupce (Brno, Znojmo)
- Nejvyšší státní zástupce Pavel Zeman ve Dvácce Radčovicích
- Pavel Zeman hostem Udíláci, komentářů

NSZ V MÉDIÍCH
TISKOVÉ ZPRÁVY
ARCHIV TISKOVÝCH ZPRÁV

PORTAL VEŘEJNÉ SPRÁVY
ČESKÉ REPUBLIKY

JAKUB CHROMÝ
státní zástupce
analytický a legislativní odbor
Nejvyšší státní zastupitelství
Jezuitská 4, 660 55 Brno,
tel.: +420 542 512 612

email: jchromy@nsz.brn.justice.cz

www.nsz.cz

Kde nás najdete

Justice.cz

